

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

МЕСЕЧЕН

Б Ю Л Е Т И Н

АВГУСТ, 2010

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набира на националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено на БАН в областта на метеорологията и хидрологията с предмет на дейност:

- метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивното замърсяване на въздуха и водите;
- краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози на времето и водите и фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури;
- изследвания по физика на облаците, валежите и опасните явления от хидрометеорологичен произход;
- обезпечаване с научно-приложни изследвания, експерименти, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки;
- експертни оценки и експертизи при неблагоприятни хидрометеорологични явления и колебанията на климата;
- обучение за степен “Доктор”, специализанти и дипломанти в сферата на компетентност на НИМХ.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синопична обстановка

I.2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Особени метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1–11.VIII В размито, по-често циклонално, барично поле времето е предимно слънчево и горещо. Размити студени атмосферни фронтове засягат северозападната част от страната, където има краткотрайни валежи с гръмотевични бури. Регистрирани са локални интензивни валежи и градушки. На 06.VIII следобед към 16 ч. в с.Бело поле и околните видински села се разразява силна гръмотевична буря, пада интензивна и едра градушка, която нанася значителни щети върху имущество, къщи, култури с мащаба на бедствие в района. По Черноморието голямата влажност прави горещините непоносими. Температурата на морската вода достига 30 °С.

12–16.VIII Над европейската територия на Русия се развива антициклон, в чиято югозападна периферия попада и Балканския полуостров. Времето у нас е предимно слънчево, сухо и още по-горещо. Регистрирани са локални валежи с гръмотевици, но с по-малка интензивност в сравнение с тези от началото на август. По Черноморието става още по-горещо.

17–28.VIII Антициклонът над Европейска Русия се разрушава и над Европа се установява зонална циркулация с преместване на циклонални вихри от Атлантическия океан през северната част от континента. Над Южна Европа се развиват барични гребени и антициклонални ядра с произход от Азорския максимум. Преобладава слънчево, сухо и горещо време. На последователни вълни прониква по-хладен въздух от северозапад на 17–18.VIII, когато на отделни места има валеж с гръмотевична дейност и на 21–22.VIII от североизток. Най-горещият ден е 28.VIII, когато температурите в равнините достигат до 37–38 °С.

28–31.VIII През страната преминават два добре изразени студени атмосферни фронта: първият на 29.VIII преминава от север–северозапад почти без валежи, а вторият от северозапад на 31.VIII е свързан с валежи на много места, в източната половина от страната се развиват гръмотевични бури и падат локални градушки. Температурите се понижават чувствително.

Метеорологична справка за месец август 2010 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	Т _{ср.}	δТ	Т _{макс}	дата		Т _{мин}	сума	Q/Qn (%)	макси-мален	дата	количество валеж (mm)		вятър ≥14m/s	гръм. бури
				макс	мин						≥1	≥10		
София	22.5	3.0	35.0	28	11.2	31	41	82	31	6	4	1	1	7
Видин	23.6	2.1	37.4	28	9.8	30	85	237	54	1	4	2	0	4
Монтана	24.3	2.7	37.0	28	13.4	30	45	97	14	7	6	1	2	5
Враца	24.0	2.7	37.6	28	10.8	31	22	35	17	7	4	1	0	3
Плевен	25.0	2.7	39.0	25	12.0	31	23	48	22	8	1	1	0	2
В.Търново	24.8	3.8	38.0	28	12.4	31	10	16	9	9	2	0	0	2
Русе	26.6	3.8	38.0	28	13.2	31	19	36	17	9	2	1	2	2
Разград	24.6	4.1	35.7	28	10.9	31	2	3	1	27	1	0	0	1
Добрич	25.5	6.1	36.3	28	11.0	24	17	39	16	15	1	1	2	3
Варна	26.2	4.4	35.4	11	16.0	31	0	0	0	0	0	0	3	1
Бургас	26.6	4.5	35.5	12	16.3	31	0	0	0	0	0	0	5	1
Сливен	26.3	4.1	36.0	13	12.8	31	14	38	14	18	1	1	3	1
Кърджали	25.7	3.3	37.0	28	13.8	31	0	0	0	0	0	0	8	0
Пловдив	25.9	3.9	36.5	14	11.0	24	24	62	13	9	2	2	1	4
Благоевград	24.9	3.2	36.5	15	12.8	31	11	30	6	8	3	0	0	4
Сандански	27.5	3.4	39.2	15	15.9	31	4	12	4	5	1	0	1	3
Кюстендил	23.3	2.8	37.6	28	10.2	24	11	28	6	1	2	0	0	6

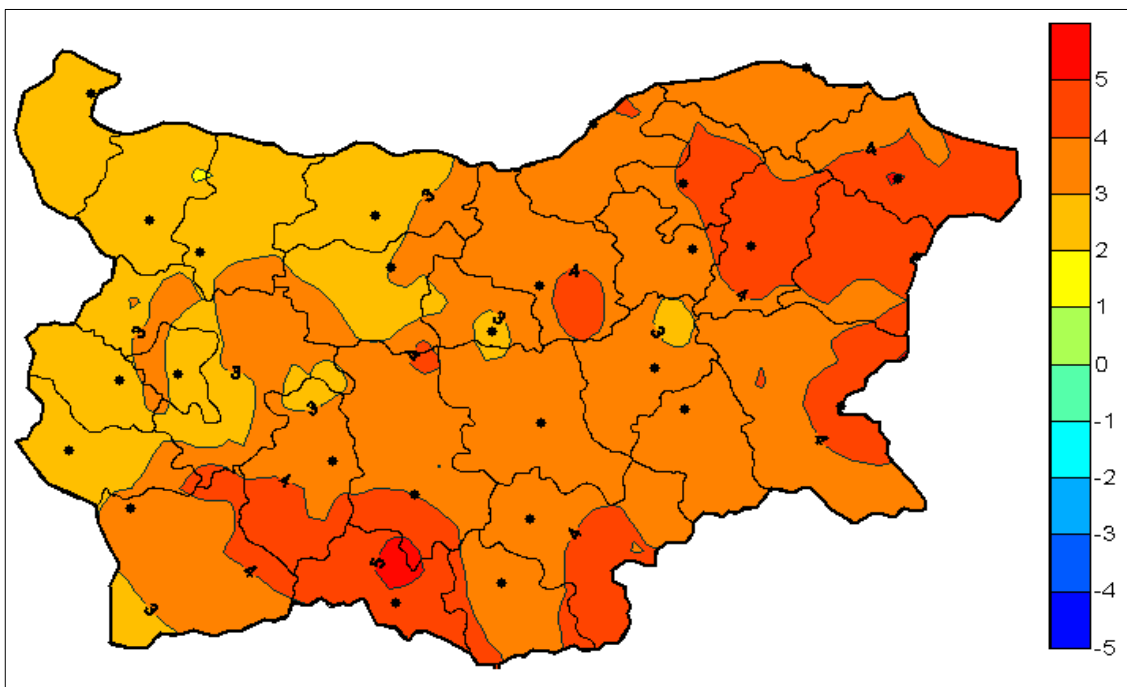
δТ – отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn – процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961–1990 г.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

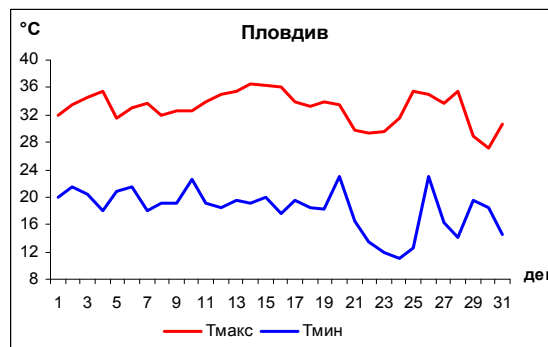
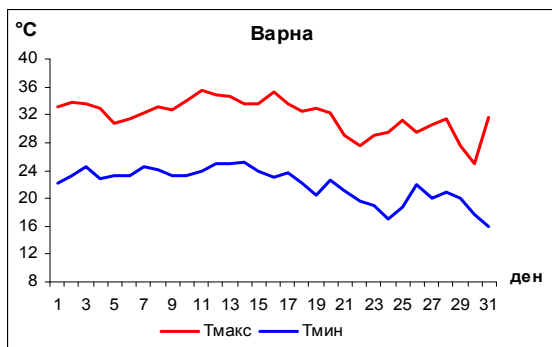
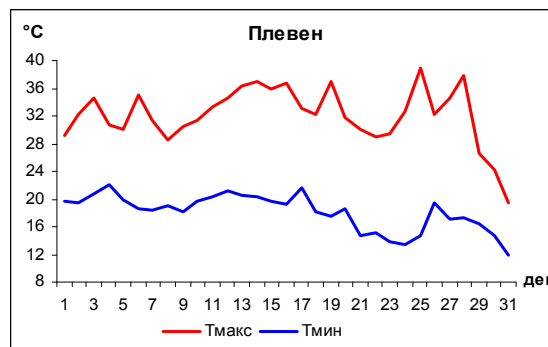
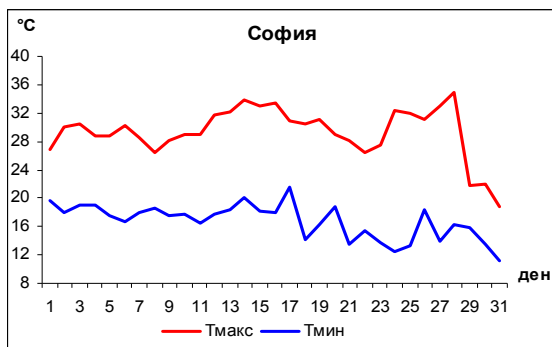
През август 2010 г. средните месечни температури са между 22 и 26 °С в по-голямата част от страната. Само по долното поречие на реките Марица и Струма и по Черноморието те са между 26 и 27.5 °С. По високите полета на Западна България, Предбалкана и в планинските райони по местата с надморска височина над 500 m средните месечни температури са между 20 и 23 °С. По планинските върхове средните месечни температури са между 9 и 15 °С. Месец август е най-топъл в Любимец (средна месечна температура 27.6 °С). В

по-голямата част от страната средните месечни температури имат отклонение от нормата за август между 3 и 5 °С. В Северозападна България и областите София, Перник и Кюстендил отклонението от нормата е между 2 и 3 °С.

Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°С) през август 2010 г.

Температура на въздуха (°С) през август 2010 г.

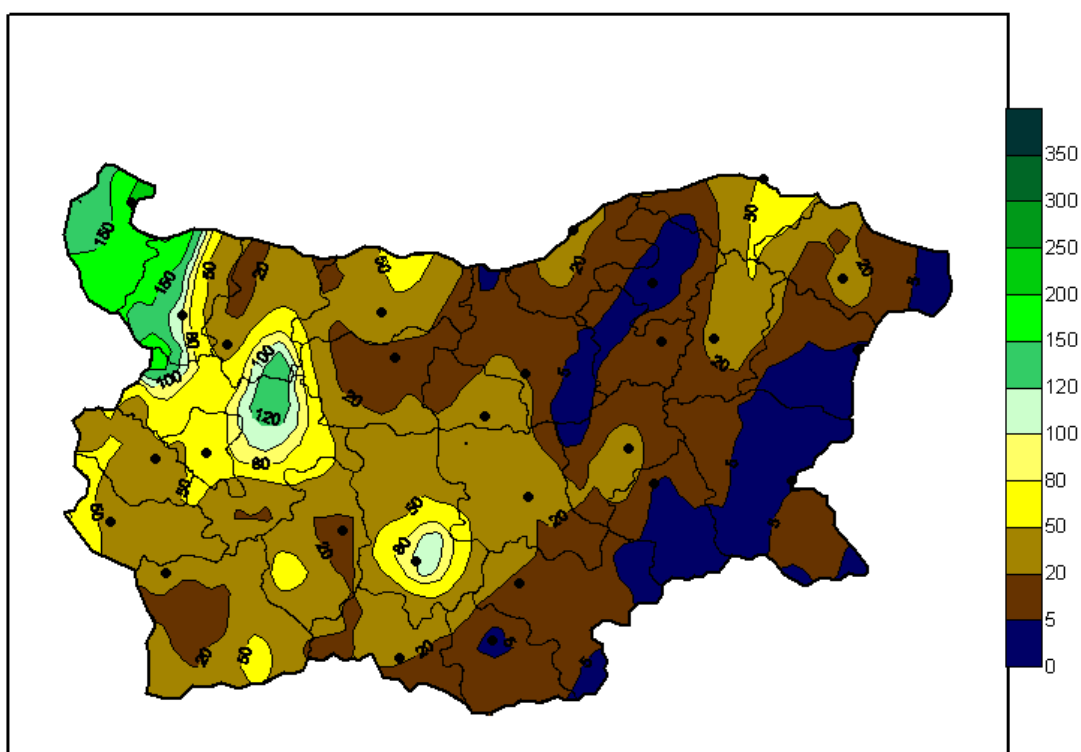
Най-топло е през периодите 11–20 и 25–28.VIII, когато средните денонощни температури са между 4 и 9 °C над нормата. От 1 до 10 и от 21 до 27.VIII средните денонощни температури са между 0 и 5 °C над нормата. През последните три дни на месеца настъпва захлаждане и на 31.VIII средните денонощни температури вече са между 0 и 5 °C под нормата. Най-студено е в Перник на 31.VIII (средна денонощна температура 11.5 °C). Най-топло е в Любимец на 12.VIII (31.0 °C).

Най-високите максимални температури на повечето места в Северна България са измерени на 28.VIII, а по Черноморието и в Южна България – в средата на месеца или също на 28.VIII (Сандански 39.2 °C на 15.VIII). Най-ниските минимални температури са измерени на 24.VIII или през последните 2 дни на месеца (Костенец 5.0 °C на 24.VIII).

3. ВАЛЕЖИ

През август в по-голямата част от страната месечните суми на валежите са между 0 и 50 % от климатичната норма. В голяма част от Югоизточна България и по Черноморието няма валежи. Само в областите Видин и Монтана месечните суми на валежите са по-големи от климатичната норма и са между 97 и 237 %. Валежи има предимно през първото десетдневие на много места главно в Западна и Централна България. Те са най-обилни в областите Видин и Монтана през първите няколко дни от месеца и около 8.VIII. Валежна обстановка има и на 17–18.VIII, когато вали дъжд главно в Североизточна България. На 31.VIII започва да вали отново, но валежните количества се измерват и отнасят за 1.IX. Най-голямото 24-часово количество валеж е регистрирано на 1.VIII във Видин (53.5 mm). Броят на дните с валеж от 1 и повече mm е между 4 и 6 в Северозападна България и между 0 и 3 – в останалата част от страната. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 0 и 2.

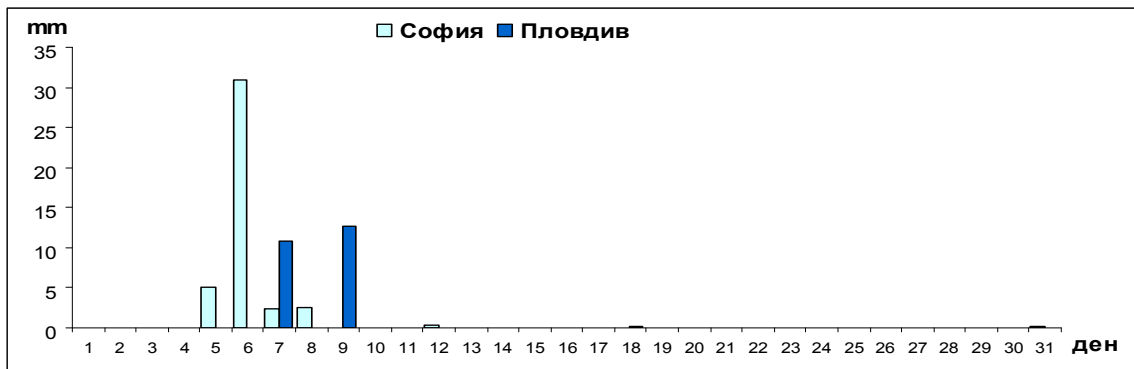
Териториално разпределение на валежите (в % от климатичната норма) през август 2010 г.

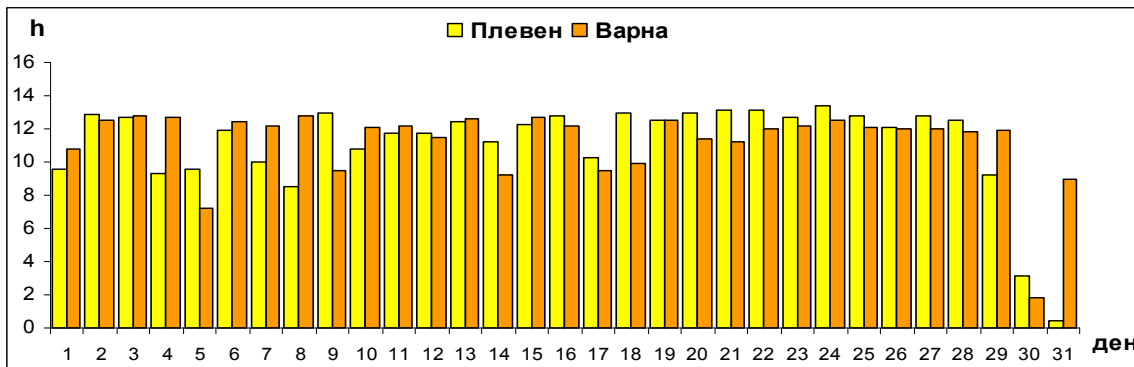
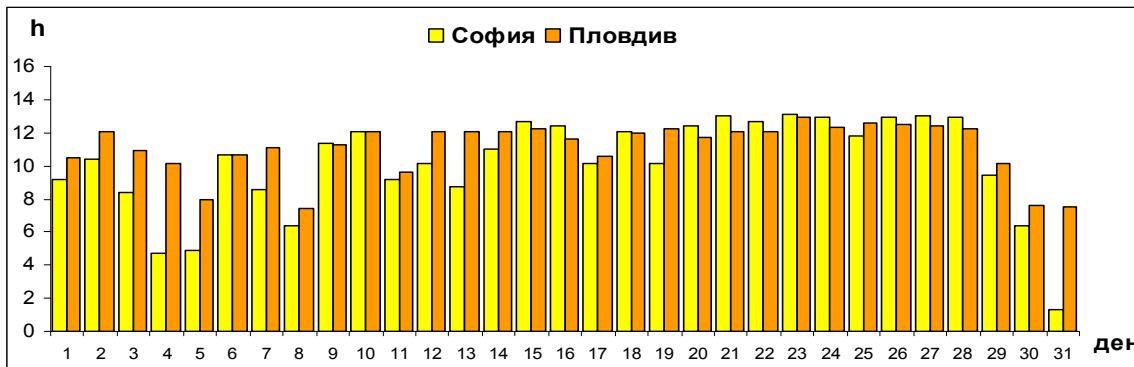
4. СИЛЕН ВЯТЪР

Условия за силен вятър (14 m/s и повече) има през последните 2 дни на август във връзка със започналия тогава процес на захлаждане. През първото десетдневие има регистриран силен вятър в отделни станции главно в Северозападна България и той е свързан с развитието на локални гръмотевични бури. Условия за силен вятър главно в планините има също около 18.VIII. Броят на дните със силен вятър е предимно между 0 и 3.

Денонощни количества валежи (mm) през август 2010 г.

Слънчево греене (часове) през август 2010 г.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е предимно между 2 и 4 десети, което е около нормата. Броят на ясните дни е предимно между 10 и 22, което е около и над нормата, а броят на мрачните дни е предимно между 0 и 5, което е около нормата.

6. ОСОБЕНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Локални и краткотрайни сутрешни мъгли е имало в 10 дни през август, регистрирани от метеорологични станции в близост до реки и водни басейни (Елхово, Разград, Шумен, Варна и Бургас), както и от високопланинските обсерватории, когато са предимно в облачна среда.

Гръмотевична дейност се развива със сравнително по-голям обхват по територия в периодите 5–9 и 14–15.VIII, както и на 18.VIII. Общо са наблюдавани от синоптични станции в 16 дни от месеца (за сравнение в 21 дни през август 2009 г.). Момче с 25 % изгаряния, поразено от мълния на 7.VIII в района на с.Ярлово, Самоковско, е оперирано в „Пирогов”.

Валежи от **град** са наблюдавани в 8 дни през август по оперативни данни от станции в метеорологичната мрежа (за сравнение в 4 дни през август 2009 г.).

Опасни и особено опасни явления

Поройният валеж от 4.VIII (Божурище 22 mm) наводни улици, мазета и затрудни транспорта в някои райони на София. На 5.VIII отново проливен дъжд (София ЦМС 31 mm, кв. Симеоново 26 mm) с едра градушка нанася нови щети и в други райони от страната. Неустойчивите атмосферни процеси са характерни с проливни валежи, градушки, поривист вятър и на 6.VIII (Белоградчик 33 mm, Лом 41 mm). Опустошителна градушка сравнена с гъше яйце пада в с.Бяло поле и още 3 села (от община Ружинци, Видинско). Потрошени са покриви на 202 къщи. Обявено е бедствено положение. Отпуснати са около 277 000 лева от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС за ремонти. В някои крайдунавски градове е обявена различна степен на готовност за превантивни мерки поради повишеното ниво на реката. Градушка и пороен дъжд (28 mm) на 8.VIII в Асеновград причиняват свличане на земна маса в два квартала.

На 31.VIII градоносна буря с поривист силен вятър (16–20 m/s) и проливни валежи (Раднево 41 mm дъжд с градушка, Ямбол 43 mm) нанася значителни щети върху реколта и имущество в райони от Старозагорска и Ямболска области. Радарът на НИМХ в Гелеменово е регистрирал шквал (скорост на вятъра над 20 m/s), 3-та степен градушка и интензивна гръмотевична буря. Унищожена е 100 % продукцията на стопаните от с. Победа, Ямболско (вж. снимките).

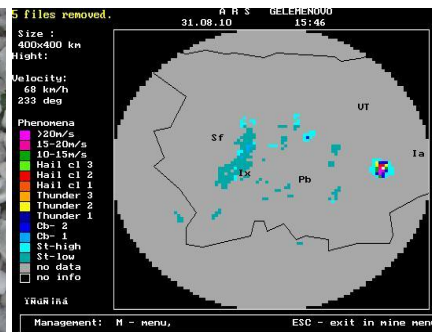
Горещите и сухи периоди през месеца 1–4, 11–17, 25–29.VIII с максимални температури над 35 °C създават условия за топлинни удари, смущения при хората със сърдечносъдови заболявания. На 15 и 16.VIII над 2200 души са потърсили спешна помощ заради жегите по съобщения от Министерството на здравеопазването. Около 700 от тях са колабирали и са получили усложнения. Само в Кърджали през последната седмица са регистрирани около 13 пожара в горски масиви, сухи треви и храсти, както съобщава Областната дирекция на МВР.

От Министерския съвет се съобщава за *отпуснати 11 174 524 лева на общини, пострадали от поройните валежи, за възстановяване на щети по жилищни сгради, корекции на диги, укрепване на брегове и др.*

Наводнение в София (04.VIII), градушката от кв.Симеоново (5.VIII) и щети от град по къща от с. Бяло поле (6.VIII)

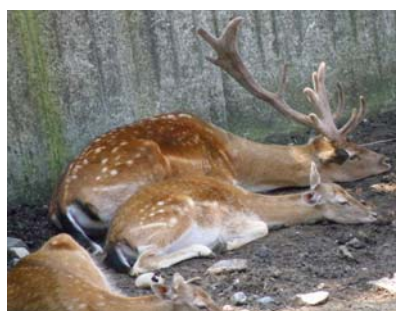
(сн. „Аз репортерът” на bTV)

Град в кв. Воден, Асеновград от 8.VIII
(сн. „Аз репортерът“ на bTV)

Радарна снимка на опасни явления от градоносен облак над Раднево на 31.VIII
(сн. д-р Рангел Петров – НИМХ-БАН)

Унищожена реколта в с. Победа, Ямболско от градушката на 31.VIII
(сн. „Аз репортерът“ на bTV)

Спасение от жегата: в морската градина на Бургас (ляво), в зоопарка на София и в село Богданци, Разградско (дясно)
(сн. „Аз репортерът“ на bTV)

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

След поройните дъждове, паднали в края на юли и увеличили значително влагата в 50- и 100-сантиметровите почвени слоеве предимно в Централна, Южна и Източна България, в началото на август настъпи затопляне и стабилизиране на времето. До края на първото десетдневие на месеца преобладаванията бяха неравномерно разпределени по територията на страната и докато в отделни централни и западни райони валежите надхвърлиха от два до осем пъти нормата за първото десетдневие на август (Видин 84.2 l/m², Лом 61.2 l/m², София 41.4 l/m², Монтана 33.8 l/m², Плевен 23.4 l/m² и Враца 23.3 l/m²), то в отделни райони на Източна и Южна България нямаше никакви валежи повече от седмица, което в съчетание с повишението на температурите и активното развитие на част от земеделските култури предизвика бързо изчерпване на продуктивната влага от горните почвени слоеве.

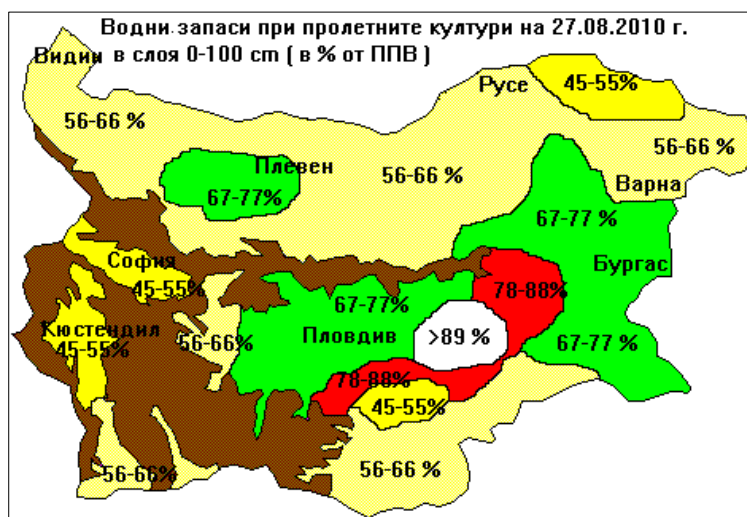
На 7.VIII, при първото за месеца измерване на съдържанието на влага в почвата, бе установено, че при пролетните култури влагозапасите в еднометровия слой са в доста широки граници – от 49 до 59 % от ППВ в безвалежните райони, до нива, близки до ППВ в областите с наднормени валежи (Ямбол, Видин, Пловдив). В оптимални граници, около и над 80 % от ППВ, бе общият воден запас в полетата на Предбалкана и в отделни източни, южни и централни райони на страната. Най-ниски, между 49 и 59 % от ППВ, бяха влагозапасите в северната част на Дунавската равнина и около агростанция Кюстендил.

През второто десетдневие на август установилото се предимно сухо и горещо време с екстремни максимални температури, надхвърлили на места 36–38 °С, доведе до задълбочаване на дефицита на почвена влага в много райони на страната. До второто за месеца определяне на почвените влагозапаси валежи с количество над 10–15 l/m² паднаха единствено на места в планините и в Североизточна България. В повечето полски райони на страната, в резултат на високите температури и повишеното водопотребление на част от късните пролетници, встъпили в репродуктивен етап от развитието си, настъпи чувствително понижение, а на места и напълно изчерпване на продуктивната влага в коренообитаемия почвен слой на растенията, което налагаше увеличение на поливните норми при на част от оцелелите от сушата късни хибриди царевица, късните зеленчуци и вторите култури. На 17.VIII при определяне на почвените влагозапаси при пролетните култури в 50- и 100-сантиметровите почвени слоеве бе установено, че в сравнение с тези измерени в предишния срок по-

чувствително са се понижали влагозапасите в 50-сантиметровия слой, особено в отделни райони на Северна и Южна България, където през второто десетдневие на месеца нямаше никакви валежи (Видин, Враца, Кнежа, Карнобат, Бургас, Хасково, Кърджали и др.) В еднометровия почвен слой при пролетните култури, запасите от влага бяха 42–96 % от ППВ, като най-ниски, 42–52 % от ППВ, бяха влагозапасите около агростанция Новачене и в района на Сандански, а най-високи, над 86 % от ППВ, бяха запасите от влага в Ямбол, Пловдив и Пазарджик. В останалите части от страната влагозапасите в 100-сантиметровия почвен слой заемаха междинни граници.

Задържалото се и през по-голямата част от третото десетдневие на август сухо и горещо време, в съчетание с незначителни превалявания (под 5 l/m²), или липсата на такива в повечето полски райони на страната, доведе до чувствително понижаване на нивото на запасите от влага в горните и по-дълбоките почвени слоеве и до задълбочаване на засушаването в част от северните и южните райони на страната. На 27.VIII в агростанция Карнобат в 15:12 ч. бе измерена температура над почвата 42.2 °С, на повърхността на почвата 40.4 °С, на 5 cm в почвата 32.2 °С, на 10 cm в почвата 29 °С при относителна влажност на въздуха 38 % и температура на въздуха 32.2 °С. Пукнатините в повърхностния почвен слой там бяха с ширина 2–3 cm и дълбочина 8–10 cm. При последното за месеца измерване на запасите от влага в почвата на 27.VIII бе установено, че при пролетните култури в еднометровия почвен слой те са най-ниски в районите на Силистра, Хасково, Кюстендил и Софийско поле (45–55 % от ППВ), а в останалата част от страната преобладаваха предимно стойности 56–77 % от ППВ. По-високо бе нивото на запасите от влага в слоя 0–100 cm единствено в районите на Чирпан, Ямбол и Карнобат – между 78 и 90 % от ППВ (вж. прил. карта).

През последните три дни на месеца настъпи захладжане с повсеместни превалявания от дъжд, които подобриха влагосъстоянието на горните почвени слоеве, особено в районите, където количеството на валежите достигна и надхвърли норма за десетдневието (Карнобат 28 l/m², В.Търново 18 l/m² и Бургас 12 l/m²).

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

Развитието на земеделските култури през първото десетдневие на август протече с ускорени темпове, при наднормени топлинни условия и наличие на необичайно високи за сезона почвени влагозапаси. Високите температури, с максимални стойности на места до 35–36 °С (Кнежа, Плевен, Свищов, Русе, Силистра, Пловдив, Елхово, Чирпан и др), ускори процесите на зреене при слънчогледа и по-ранните хибриди царевица. До края на десетдневието в част от Дунавската равнина, в Североизточна България и в Тракийската низина по-ранните хибриди встъпиха масово във възрастна зрелост. При слънчогледа в северозападните и югоизточните райони на страната бе наблюдавано начало на фаза узряване.

Падналите значителни валежи през първата седмица на август в Западна и на места в Южна България се отразиха благоприятно на развитието на късните пролетни култури и особено на средно късните хибриди царевица, при които протичаше наливане на зърното и фаза млечна зрелост. Честите превалявания в началото на месеца бяха предпоставка за разпространение и развитие на редица гъбни болести по зеленчуковите култури (мана), овошките (мана и късно кафяво гниене), лозите (мана, оидиум, сиво гниене), което допълнително, след наднормените юлски дъждове, влоши качеството на плодовете и зеленчукова реколта. В Северозападна България, в района на Видин, са констатирани сериозни повреди, особено по белите сортове грозде. Значителни са повредите от болести по лозите и в Южна България, в агростанция

Хасково пораженията достигат до 30%, в района на Айтос маната е унищожила голяма част от гроздовата реколта.

През по-голямата част от второто и третото десетдневие сухото и горещо време, с екстремно високи температури, на места до 37-39°C (Монтана, Кнежа, Ловеч, Плевен, Свищов, Русе, Силистра, Кюстендил, Благоевград, Пазарджик, Елхово, Сандански), доведе до скъсяване на междуфазните периоди при късните пролетници, причини повреди, листни пригори при някои зеленчукови култури.

До началото на третото десетдневие в равнинните райони на страната при слънчогледа се наблюдаваше масово техническа зрелост, а в края на месеца – и при посевите в полетата с по-голяма надморска височина (вж. прил. карта).

През последните дни от август приключиха развитието си по-разпространените в нашата страна хибриди царевица от група 600 по класификацията на ФАО, соята, захарното цвекло, фъстъците, памука встъпи във фаза разпукване на плодните кутийки.

В края на август агрометеорологичните условия претърпяха съществена промяна. След задълбочилото се засушаване падналите валежи и настъпилото чувствително понижение на температурите, на места с 10–12 °С, доведе до подобрене на условията за развитие на късните земеделски култури.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

Валежите в началото на август възпрепятстваха провеждането на сезонните полски работи. В края на първото и началото на второто десетдневие настъпилото стабилизиране на времето осигури възможност за приключване на най-важното за сезона мероприятие - жътвата на пшеницата. Сухото време през втората половина от месеца бе подходящо за прибиране на плодовата и зеленчукова реколта. При късните сортове грозде и овошки срещу някои икономически важни болестите бяха проведени растителнозащитни пръскания. През третото десетдневие от места в полските райони започна жътвата на слънчогледа и на по-ранните хибриди царевица, провеждането на дълбока оран и предсеитбени обработки на площите, предвидени за есенниците. През втората половина на август липсата на валежи налагаше допълнително поливки при вторите култури и късните зеленчуци.

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

1. ХИМИЧЕСКО ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

Регистрираното съдържание на серен диоксид и фенол в атмосферата на София през месеца е по-ниско от еднократните и средноденоношни пределно допустими концентрации (ПДК), а също и от многогодишните средни месечни стойности (МСМС). Концентрацията на сероводород в 4 денонощия от месеца е била равна на или до 25 % по-висока от средноденоношната ПДК. В 10 случая еднократната ПДК за сероводород е

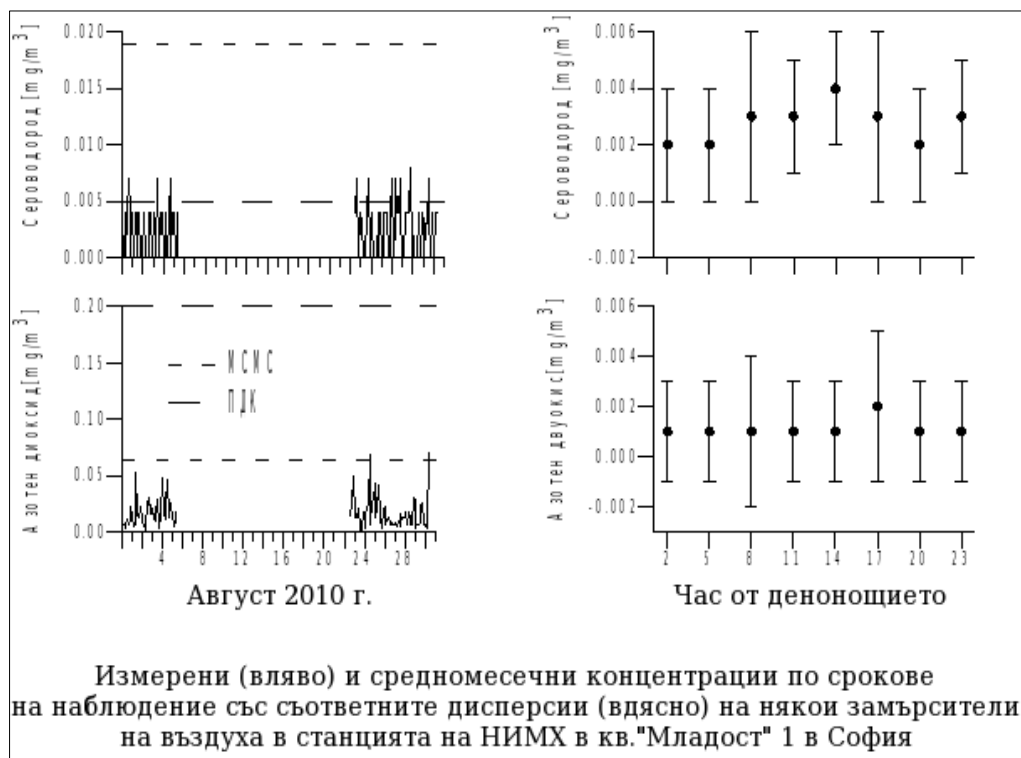
превишавана до 40 %, а на 28.VIII превишението е 60 %. (*Периодите без данни на графиката са следствие на принудително взети отпуски).

В Бургас не са измерени превишения на нормите за всички следени показатели за чистотата на атмосферния въздух (серен и азотен диоксид, фенол и сероводород).

Във Варна се следят серен и азотен диоксид и прах. На 17.VIII е измерено превишение на средноденонощната ПДК за съдържание на прах с 14 %.

В Плевен се измерват серен и азотен диоксид и прах. През юли са регистрирани 7 пъти превишения на средноденонощната ПДК за съдържание на прах до 34 %, като на 12.VIII превишението е с 92 %.

В Пловдив се следят серен и азотен диоксид и прах. Средноденонощната ПДК за съдържание на прах е достигната в 2 денонощия на 6 и 30.VIII. Средноденонощната норма за азотен диоксид е превишавана в 19 денонощия до 60 %.

2. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

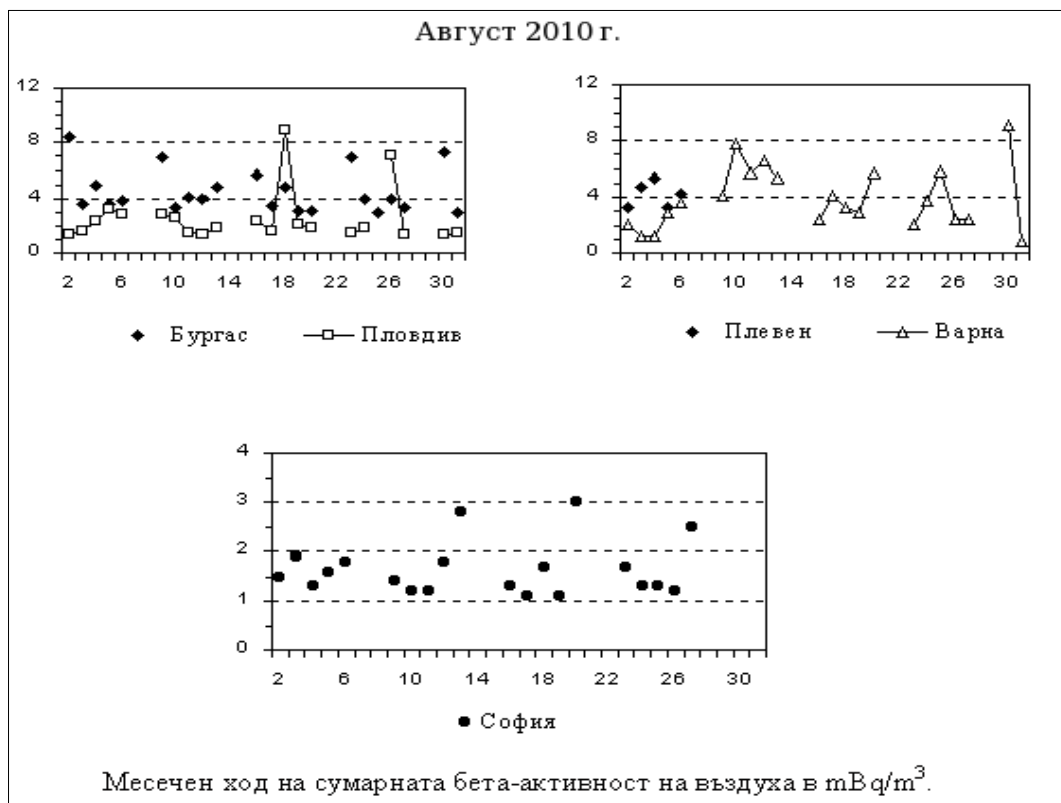
Пробите за анализ на киселинността на валежите се събират 4 пъти в денонощието (на 6 часа) в 33 синоптични и 4 климатични станции на територията на цялата страна.

Средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 48 % от всички станции, като най-киселинни са средномесечните стойности в Шабла (рН=4.23), а най-алкални – в Хасково (рН=7.2).

3. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Радиоактивността на атмосферата се следи регулярно по данни от мрежата на НИМХ-БАН, като в регионалните лаборатории в градовете София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен се измерват ежедневно атмосферни проби (атмосферен аерозол на филтър, атмосферни отлагания и валежи).

Средните месечни стойности на общата бета-радиоактивност на атмосферния аерозол в приземния въздух през август 2010 г., измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, варират от 1.6 до 4.5 mBq/m³. Средните стойности са сравними и по-ниски от тези през юли. Измерените максимални дневни стойности са

сравними с тези през предходния месец в София, Бургас и Плевен, а в Пловдив и Варна са по-високи от тези през юли. Максимална дневна активност е регистрирана в Пловдив на 18.08.2010 г. Поради намален състав на персонала и принудителни отпуски регионалната лаборатория в Плевен не функционира през по-голямата част от месеца.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че поради преустановяване на дежурствата в лабораториите, набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е спряно.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета-радиоактивност на атмосферните отлагания и валежите за станциите от мрежата на НИМХ през август 2010 г. са в границите на фоновите вариации.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

През август оттокът на почти всички наблюдавани реки в страната намаля значително в сравнение с юли. Денонощните изменения на нивата, предимно спадане, бяха от ± 1 до $\pm 20-25$ cm, а при повечето пунктове бяха наблюдавани продължителни периоди на задържане на речните нива. Общият обем на речния отток през август намаля в Дунавския водосборен басейн около 4 пъти, в Черноморския водосборен басейн приблизително 2 пъти, а в Беломорския водосборен басейн с 34 % в сравнение с оттока през юли. Спрямо нормата за август оттокът на реките остана по-голям в Дунавския водосборен басейн с 31 %, в Черноморския и Беломорския водосборни басейни съответно 5 и 2 пъти.

В Дунавския водосборен басейн почти през целия август оттокът на наблюдаваните реки беше с тенденция към намаляване. Слабо повишаване на нивата с 10 до 30 cm (само на р.Искър с 60 до 92 cm при различните пунктове за наблюдение на реката) беше регистрирано през периода 3–9.VIII в западната половина на водосбора (до р.Вит вкл.). Средно за месеца, оттокът на всички наблюдавани реки в Дунавския водосборен басейн, с изключение на р.Малък Искър при Своде, намаля в сравнение с юли, но при повечето пунктове за наблюдение надвиши нормата за август. Средномесечният отток само на реките Вит и Осъм по целите течения, Янтра при Габрово и Росица при Севлиево остана под нормата за месеца.

В Черноморския водосборен басейн през август хидрологичният режим на оттока на наблюдаваните реки беше аналогичен на този в Дунавския водосборен басейн. Нивата на реките през по-голямата част от месеца бяха без промяна, а в отделни дни бяха регистрирани слаби понижения. Неголеми и краткотрайни повишения на нивото само на р.Камчия бяха наблюдавани в отделни дни през първата половина на август при Гроздьово. Средномесечният отток на всички наблюдавани реки в Черноморския водосборен басейн силно намалѐ в сравнение с юли, но при повечето от тях остана над нормата за август.

В Беломорския водосборен басейн през август оттокът на наблюдаваните реки значително намалѐ спрямо юли. Денонощните изменения, предимно спадане, на речните нива при повечето пунктове за наблюдение бяха до $\pm 10-20$ cm. Средномесечният отток на реките в Беломорския водосборен басейн намалѐ в сравнение с оттока през юли, но остана над нормата за август. С отток по-малък от нормата за месеца са само реките Марица при гара Белово и Струма при Бобошево.

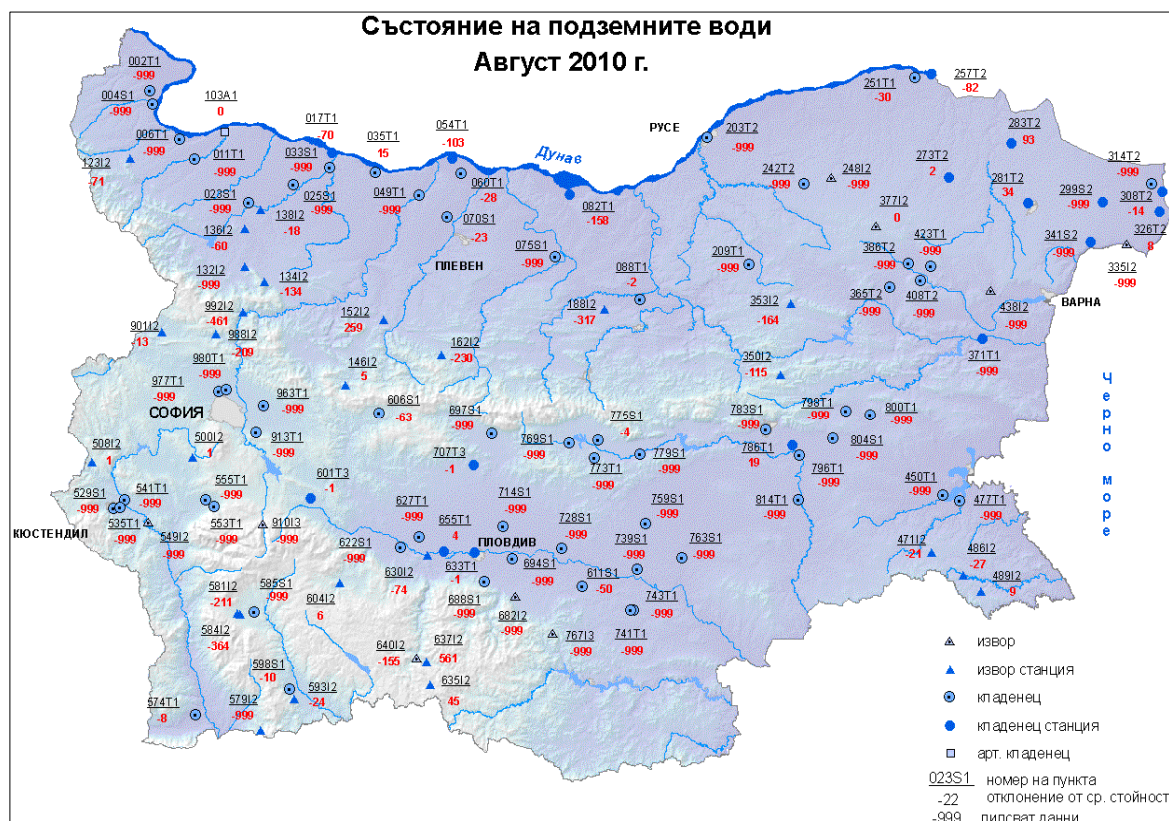
Общият обем на речния отток към крайните створове на по-големите реки в страната е 825 млн.м³, над 2 пъти по-малък от оттока през юли и приблизително 2 пъти над нормата за август.

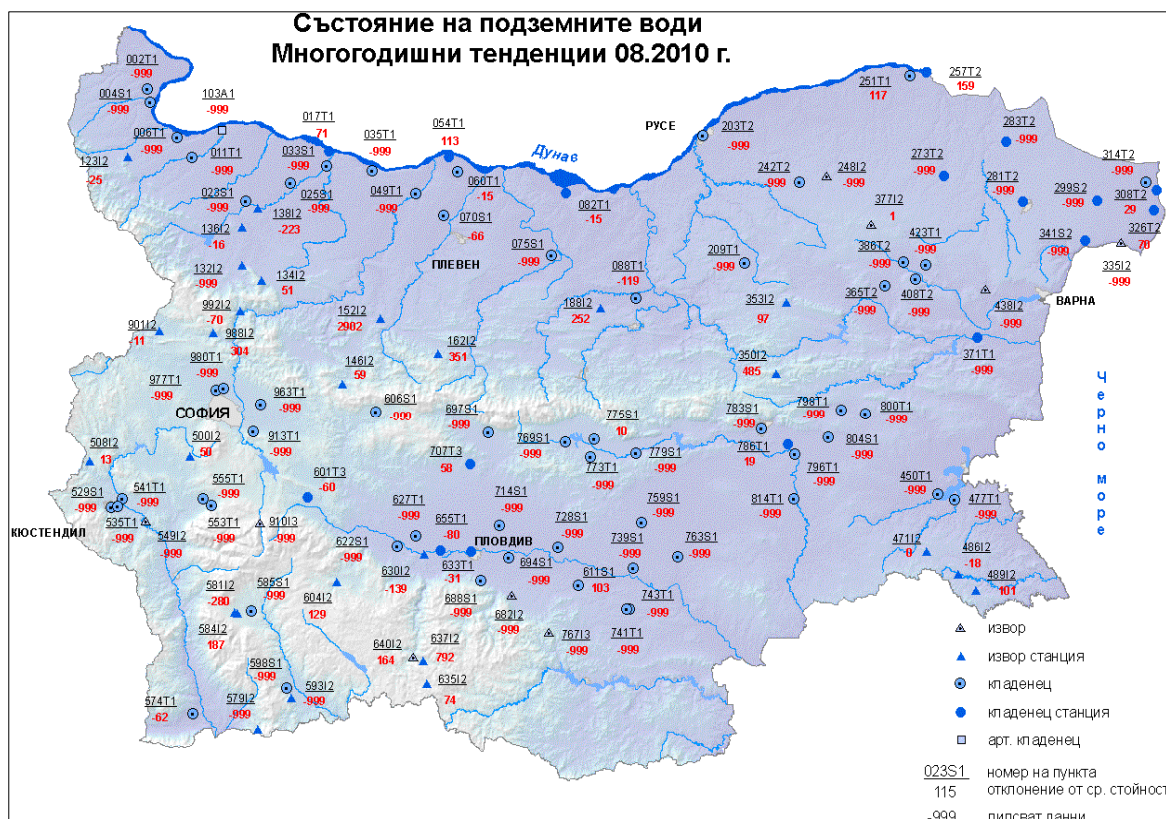
През август нивото на р.Дунав в българския участък беше със силно изразена тенденция към понижаване. Средномесечното ниво на реката по цялата дължина на участъка се понижи със 111 до 188 cm в сравнение с юли, но остана с 80 до 123 cm над нормата за август.

Забележка: Данните са от 08 ч.

*V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През изминалия период изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и по-добре изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 68 % от случаите. Най-съществено беше спадането в басейните на северното бедро на Белоградчишка и Преславска антиклинали, в Искрецки, Милановски, Котленски и Гоцделчевски карстови басейни. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60 % (от 33 до 59 %), което е под стойностите през юли. Повишение на дебита със 131 до 165 % спрямо средномесечните стойности за юли беше установено в Настан–Триградски карстов басейн.

Преобладаваща тенденция на понижение (от -1 до -158 cm) имаха нивата на подземните води в терасите на реките Дунав, Вит, Янтра, Струма, Места и Марица, както и в Казанлъшка котловина. Повишение на нивото на подземните води с 4 до 19 cm беше установено на места в терасата на Марица, в Горнотракийска низина и в Сливенска котловина.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха отклонения от средните стойности за юли от -14 до 34 cm без добре изразена тенденция.

Предимно се понижиха (от -92 до -82 cm) нивата на подземните води в барем-аптския водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации на изменение от -32 до 93 cm с добре изразена положителна тенденция имаха нивата на подземните води в малм-валанжкия водоносен комплекс на същия район на страната.

Понижиха се нивата на подземните води в обсега на Ихтиманска и Средногорска водонапорни системи с 1 cm. Понижи се дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенската депресия с 0.45 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през август беше установена по-добре изразена тенденция на покачване при около 64 % от случаите. Повишението на водните нива с 10 до 181 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав и Марица, както и в барем-аптския водоносен комплекс на Североизточна България. Покачването на дебита беше най-голямо в планинските водосбори на Етрополски, Котленски и Настан-Триградски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали. В тези случаи нарастването на дебита е над 200 % (от 225 до 463 %) от нормите за август. Понижението на водните нива (с 10 до 119 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности е най-съществено за подземните води на места в терасите на Янтра, Струма и Марица. Понижението на дебита спрямо нормите за август е от 35 до 91 %, като най-голямо е в Градешнишко-Владимировски карстов басейн.

**Забележка:* Поради финансови проблеми на НИМХ през август 2010 г. не са реализирани командировки за измерване на водни нива в кладенци и на дебити на извори при над 50 % от наблюдателните пунктове от оперативната мрежа за подземни води, за това оценките за състоянието на подземните води са ограничени.

Генерален директор НИМХ доц. д-р Георги Корчев
Телефон: 975-39-96
Факс: 988-03-80, 988-44-94
Телефонна централа: 462-45-00
1784 София, бул. “Цариградско шосе” 66

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р П. Симеонов
Редакционен секретар доц. д-р Т. Маринова
доц. д-р В. Казанджиев
доц. д.ф.н. Ек. Бъчварова
доц. д-р М. Мачкова
гл.ас. д-р И. Господинов
Редакция и компютърна подготовка Б. Калчева

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I. И.Цоневски, гл.ас. д-р И. Господинов, гл. експ. П. Димитрова
Част I.б. доц. д-р П. Симеонов, гл.ас. д-р И. Господинов
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, доц. д-р В. Казанджиев
Част III. гл.ас. Бл. Велева, доц. д-р М. Коларова, Л. Йорданова
доц. д.ф.н. Ек. Бъчварова, Христина Кирова-Гълъбова
Част IV. инж. Г. Здравкова, инж. Б. Христов
Част V. доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница инж. Ц. Младенова

Печат Е. Замфиров
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 26
Издание на НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН

София, 2010